

ГОЛОВНЕ

ПУЛЬС МИРУ НА ДОНБАСІ

№85, 24–28 березня 2022

СИТУАЦІЯ НА ФРОНТІ: ОБСТРИЛИ УКРАЇНИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ, 26 БЕРЕЗНЯ ВИПУЩЕНА РЕКОРДНА КІЛЬКІСТЬ РАКЕТ

25 березня російські збройні сили завдали ракетного удару по території Командування Повітряних Сил Збройних Сил України у [Вінниці](#). Внаслідок удару жертв [немає](#), наслідки уточнюються. Внаслідок успішної наступальної операції українські збройні сили 26 березня звільнили низку населених пунктів у Запорізькій та Сумській областях. У Сумській обласній військовій адміністрації [повідомили](#), що у звільненому Тростянці великі руйнування, у місті відсутні будь-які комунікації, зокрема зв'язок, світло, вода, місцева лікарня залишається замінованою. Маріуполь оточений російською армією, яка продовжує його блокувати, при цьому місто перебуває під [контролем](#) ЗСУ. Мер Маріуполя Вадим Бойченко [повідомив](#), що внаслідок обстрілів та бомбардувань окупантів пошкоджено 90% житлового фонду міста. За інформацією на 27 березня, українська влада [оцінює](#) загальну кількість загиблих мирних жителів міста у 5 тисяч людей, з них 210 дітей. Точну кількість загиблих підрахувати неможливо через обстріли, що продовжуються, тільки в будівлі Драматичного [театру](#), який служив укриттям для мирних жителів, в результаті російського бомбардування загинули близько 300 людей.

28 березня мер Ірпеня на Київщині [повідомив](#), що місто вдалося звільнити від російських загарбників. При цьому він зазначив, що зачистка міста все ще продовжується й очікуються контратаки російських військ, тому місцевим жителям ще рано повертатися додому.

26 березня кількох ракетних ударів зазнав [Львів](#), зруйновано об'єкти інфраструктури, зокрема [нафтобазу](#) та завод, проте житлові будинки не постраждали.

Командування Повітряних сил ЗСУ [заявило](#), що Львів став мішенню, оскільки президент США Джо Байден у цей час перебував у Польщі, лише за кілька додаткових хвилин польоту ракет від Львова, і обстріл є своєрідною політичною заявою з боку Росії. Екс-верховний головнокомандувач Об'єднаних сил НАТО Веслі Кларк [вважає](#), що Росія може використати тактичну ядерну зброю на території Польщі. У Дубно (Рівненська область) внаслідок обстрілу 26 березня повністю [зруйновано](#) нафтобазу. Крім того, російськими силами [окуповано](#) Славутич (Київська область).

27 березня російські збройні сили [завдали](#) ракетних ударів по Луцьку, Харкову, Житомиру та Рівному.

За оцінками США, Росія [змінила](#) пріоритети й тепер має на меті захоплення Донбасу, а не [Києва](#), щоб відрізати українські сили на сході від інших. Інтерв'ю про ситуацію в Києві із заступником голови військово-цивільної адміністрації Києва Андрієм Крищенком та радником голови Нацполіції Сергієм Князевим [опублікувало](#) "Громадське".

Зберігається напружена ситуація у Київській, Чернігівській, Житомирській, Харківській, Луганській, Донецькій та Херсонській областях. Огляд ситуації в регіонах на ранок 28 березня – [тут](#).

Видання The Insider на основі даних своїх джерел [підрахувало](#), що 26 березня Росія випустила по Україні мінімум 70 ракет - це рекордна кількість ракет, випущених за один день. При цьому практично всі з них були збиті ЗСУ. Зазначається, що щонайменше 18 ракет запущено з території Білорусі, яка офіційно не бере участі у військових діях. Видання підрахувало, що загальна вартість виробництва такої кількості ракет з урахуванням логістики щодо їх запуску перевищує пів мільярда доларів.

За [оцінками](#) США, Росія має до 60% "відмов" високоточних ракет, які вона використовує проти України, - стільки не потрапили в ціль, не спрацювали при попаданні або зазнали невдачі під час запуску. За даними Пентагону, з початку війни Росія запустила проти України понад 1,1 тисячі ракет усіх видів.

У Генштабі ЗСУ [назвали](#) орієнтовні втрати російської армії з початку повномасштабного вторгнення до ранку 28 березня. Втрати особового складу становлять приблизно 17 000 військовослужбовців. При цьому дані не є підсумковими, а точний підрахунок ускладнюється високою інтенсивністю бойових дій.

"ЛНР" ПЛАНУЄ РЕФЕРЕНДУМ ПРО ПРИЄДНАННЯ ДО РОСІЇ

Ватажок так званої "ЛНР" Леонід Пасічник [заявив](#), що планується провести "референдум" щодо входження території до складу Росії. Начальник Головного управління розвідки Міноборони України Кирило Буданов [зазначає](#), що президент Росії Володимир Путін може спробувати нав'язати Україні лінію

поділу між підконтрольними та окупованими територіями. Реалізацію цих планів ускладнюють опір та мітинги українців в окупованих містах, контракти ЗСУ та поступове звільнення територій. Пресекретар МЗС України Олег Ніколенко [наголосив](#), що будь-які фейкові референдуми на тимчасово окупованих територіях юридично нікчемні та правових наслідків не мають.

РОСІЯ ПРИМУСОВО ВИВОЗИТЬ ЖИТЕЛІВ ОКУПОВАНИХ МІСТ

Гуманітарна ситуація на окупованих Росією територіях продовжує погіршуватись. Жителі понад десять українських міст, зокрема Маріуполя, Миколаєва, Харкова, Охтирки, Ізюма та Чернігова, частково чи повністю не мають доступу до питної [води](#). Попри зусилля щодо евакуації мешканців блокадного Маріуполя, на 27 березня, все ще близько 170 тисяч людей [залишаються](#) у місті. 140 тисяч людей змогли виїхати до блокади, ще 150 тисяч змогли евакуювати. Близько 30 тисяч людей російські війська насильно депортували. За повідомленнями ЗМІ, представники російських збройних сил [вивозять](#) до Донецька дітей з Маріуполя без батьків. За [свідченнями](#) примусово вивезених з Маріуполя людей, з якими вдалося зв'язатися порталу судової журналістики "Грати", у Росії їм доводиться проходити через допити ФСБ та фільтраційні табори. МЗС України [виступило](#) із заявою, наголосивши, що такі дії Росії є грубим порушенням законів та звичаїв ведення війни, норм міжнародного гуманітарного права, закликавши світових лідерів вжити заходів для допомоги жителями України та ввести нові жорсткі санкції проти Росії для того, щоб зупинити війну. Франція спільно з Грецією та Туреччиною планує розпочати "гуманітарну операцію" для евакуації всіх, хто хоче покинути Маріуполь - про це [заявив](#) президент Франції Еммануель Макрон. Інтерв'ю з евакуйованими жителями Маріуполя – [тут](#).

ПЕРШИЙ ОБМІН ПОЛОНЕНИМИ ТА РЕПРЕСІЇ НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Між Україною та Росією відбувся перший повноцінний [обмін](#) військовополоненими – 10 українських військових на 10 окупантів, повідомила міністр реінтеграції тимчасово окупованих територій України Ірина Верещук. Також Україна передала російській стороні 11 моряків в обмін на 19 українських. З перших днів війни жителі окупованих Росією українських міст виходять на мирні мітинги, які намагаються придушити російські збройні сили, які викрадають журналістів, активістів, чиновників, залякують протестувальників та стріляють у них. 26 березня відбувся протест проти російської окупації у [Славутичі](#) (Київська область). 27 березня – у [Херсоні](#) та Каховці (Херсонська область). "Громадське" [поговорило](#) з людьми з Херсона, Мелітополя, Бердянська, Каховки та Енергодару, які беруть участь у протестах проти окупації. Водночас Росія намагається організувати "мітинги на підтримку" дій російських збройних сил на окупованій території, проте люди [відмовляються](#)

брати в них участь. Широко використовується практика [репресій](#) щодо жителів окупованих українських міст: збирається інформація про те, де живуть люди, які не погоджуються з окупацією та вважають українську владу єдиною легітимною. Журналісти, які продовжують діяти на окупованих територіях, отримують погрози та вимоги перестати працювати на користь України. Українська ініціатива Євромайдан SOS опублікувала [список](#) зниклих та затриманих Росією активістів, а також розпочала кампанію спільних дій на їхній захист.

Станом на ранок 28 березня з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україні [загинуло](#) 143 дитини, ще 216 отримали поранення. Крім того, ЮНІСЕФ [заявив](#), що місяць повномасштабної війни в Україні спричинив вимушене переміщення 4,3 мільйона дітей — більш ніж половина від загальної кількості дітей в Україні. 1,8 мільйона дітей вивезли з країни, ще 2,5 мільйона були змушені переїхати до безпечніших регіонів. Виконавчий директор ЮНІСЕФ Кетрін Рассел зазначає, що з часів Другої світової війни це одне з найшвидших та наймасштабніших вимушених переміщень дітей, яке може мати довгострокові наслідки.

БАЙДЕН ВІДВІДАВ ПОЛЬЩУ, ЩОБ ПІДТРИМАТИ УКРАЇНУ

Президент США Джо Байден у рамках свого турне Європою [зустрівся](#) з міністром оборони України Олексієм Резніковим та міністром закордонних справ Дмитром Кулебою. Темати обговорення стали дії США щодо підтримки боротьби України проти російської агресії, у тому числі військова та гуманітарна допомога, а також кроки, які роблять США спільно з союзниками та партнерами для притягнення президента Росії Володимира Путіна до відповідальності. За підсумками зустрічі Дмитро Кулеба [зазначив](#), що Джо Байден має чітке розуміння того, що це не тільки війна Росії проти України, а й війна тиранії проти вільного світу, при цьому США гарантують продовження підтримки України.

Також Україна та США розпочали переговори у новому форматі 2+2: на рівні керівників міністерств [закордонних справ](#) та міністерств [оборони](#). На зустрічі у Варшаві американську сторону представляли держсекретар Ентоні Блінкен та міністр оборони Ллойд Остін. Метою створення цього формату Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба [назвав](#) пошук практичних рішень як у політичній, так і в оборонній сферах задля посилення здатності України протистояти російській агресії. Зокрема переговори стосувалися деталей нових антиросійських санкцій, які готуються США.

26 березня у Варшаві Джо Байден виступив із [промовою](#) щодо російського вторгнення. Він заявив, що боротьба за демократію не закінчилася Холодною війною і не може завершуватись зараз. Він зазначив, що Росія придушила демократію всередині країни й намагається зробити це в інших місцях, назвав цинічною брехнею слова президента Росії Володимира Путіна про намір "денацифікувати" Україну та застеріг Росію від будь-якої можливої атаки на країни-учасниці НАТО. При цьому введені проти Росії безпрецедентні санкції не

дозволяють їй посилювати свої війська. У ході візиту він також [назвав](#) Володимира Путіна "м'ясником".

УКРАЇНА ПРОДОВЖУЄ РОБОТУ НА ДИПЛОМАТИЧНИХ МАЙДАНЧИКАХ

24 березня у Брюсселі відбулося одразу три саміти: НАТО, ЄС та країн "Великої сімки". Президент України Володимир Зеленський у своєму [зверненні](#) до саміту НАТО підкреслив, що за місяць війни Україна підтвердила, як багато вона здатна зробити для спільної безпеки в Європі та світі, а НАТО ще має показати, що Альянс може зробити для порятунку людей, і закликав країни НАТО надати Україні озброєння. За підсумками саміту, НАТО схвалило для України військову допомогу, всі 30 країн-членів Альянсу також прийняли спільну [резолюцію](#), в якій закликали Росію негайно припинити війну в Україні, Білорусь - припинити співучасть у військових діях Росії, а всі держави - брати участь у підтримці міжнародного порядку. Крім того, зазначається, що будь-яке використання Росією хімічної або біологічної зброї є неприйнятним і призведе до тяжких наслідків. Лідери країн-членів наголосили, що НАТО залишається відкритим для країн, які захочуть приєднатися, при цьому ідея миротворчої місії в Україні поки що не отримала підтримки.

Глави держав та урядів країн ЄС погодилися створити Трастовий фонд солідарності з Україною — про це йдеться у [комюніке](#), опублікованому за підсумками засідання Європейської ради. Європейська Рада запросила своїх міжнародних партнерів до участі у фонді та закликала розпочати підготовку без зволікання. Віцепрезидент Єврокомісії Валдіс Домбровскіс [оголосив](#), що ЄС ударив по Росії 4 хвилями санкцій: проти фінансової системи, високотехнологічних галузей та корумпованих еліт, але зробить "ще більше, щоб зупинити агресію проти України".

Президент України Володимир Зеленський [виступив](#) перед лідерами країн "Великої сімки", закликавши їх до запровадження повного ембарго для торгівлі з Росією, позбавлення її можливості використовувати GPS, а також повного блокування російських банків від глобальної фінансової системи. Він також зазначив, що країнам G7 слід взяти участь у створенні нової системи гарантій безпеки для України та регіону. Лідери країн "Великої сімки" [засудили](#) військові дії, зокрема, націлені на українське населення та цивільну інфраструктуру та підтримали використання міжнародних механізмів, зокрема Міжнародного кримінального суду, для притягнення до відповідальності за це Володимира Путіна та інших осіб. Країни також підтвердили намір зменшити залежність від російської енергії.

Президент Туреччини Реджеп Таїп Ердоган [прокоментував](#) переговорний процес між Києвом і Москвою. За його словами, сторони нібито "близькі до консенсусу" по чотирьох з шести пунктів переговорного процесу, зокрема, про статус російської мови та вступ до НАТО. Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба [спростував](#) цю заяву. Він наголосив, що за даними темами немає і не може бути жодного консенсусу з Росією, зокрема, єдиною державною

мовою в Україні є і буде українська. Водночас Дмитро Кулеба подякував турецькій стороні та окремо Реджепу Таїпу Ердогану за політичну та гуманітарну допомогу, а також дипломатичні зусилля для припинення війни Росії проти України. Наступні переговори української та російської делегації мають відбутися 29-30 березня у [Стамбулі](#).

Україна [вимагає](#) від Ради безпеки ООН негайно вжити заходів, щоб демілітаризувати зону відчуження Чорнобильської АЕС та ввести туди спеціальну місію ООН. Віцепрем'єрка Ірина Верещук підкреслила, що російські збройні сили продовжують транспортувати та зберігати значну кількість боєприпасів у безпосередній близькості до атомної станції, і таке продовження мілітаризації зони відчуження становить дуже серйозний [ризик](#) пошкодження ізоляційних споруд, збудованих над четвертим енергоблоком станції після Чорнобильської катастрофи, що неминуче призведе до зараження не лише України, а й інших країн Європи.

КРАЇНИ ЗАХОДУ ВВОДЯТЬ НОВІ САНКЦІЇ ЩОДО РОСІЇ

США мають намір [виділити](#) Україні додаткові 100 млн доларів на посилення цивільної безпеки. The Wall Street Journal з посиланням на офіційні документи та чиновників [пише](#), що адміністрація Джо Байдена також готує санкції проти російських компаній, які, за її даними, надають товари та послуги для військових та розвідувальних служб Росії. Видання нагадує, що раніше ці підприємства вже були внесені до списку компаній, яким заборонили експортувати чутливі технології, але із якими дозволялося підтримувати ділові відносини. Тепер передбачається заборона на будь-які фінансові операції.

Велика Британія [обмежила](#) санкціями ще 65 фізосіб та підприємств, причетних до вторгнення в Україну, зокрема основного російського виробника безпілотних літальних апаратів. Нові санкції мають завдати шкоди російському оборонно-промислому комплексу та обмежити його здатність компенсувати втрати безпілотників. Крім того, Міністерство оборони Великої Британії [передало](#) Україні партію переносних зенітно-ракетних комплексів Starstreak, призначених для ураження вертольотів і літаків, що низько летять.

Швейцарія [посилила](#) санкції проти Росії, заборонивши експортувати туди товари та супутні послуги енергетичного сектора. Нові санкції запровадили [Австралія](#) та [Японія](#). Канада [запровадила](#) нові санкції проти 160 російських депутатів, а також заборонила експорт технологій задля ослаблення можливостей російських збройних сил у таких галузях, як електроніка, інформатика, телекомунікації, навігація та транспорт.

Чехія вже заморозила активи росіян та російських компаній на сотні мільйонів крон, а також планує заарештовувати російське майно й надалі. Прем'єр-міністр Чехії Петр Фіала [заявив](#), що уряд готує низку законодавчих змін, аби прискорити цей процес.

У РОСІЇ РІЗКО ПОГІРШИЛАСЯ СИТУАЦІЯ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ: ДОПОВІДЬ ПРАВОЗАХИСНИКІВ

Міжнародна Агора представила [доповідь](#) "Росія: права людини у воєнному стані", присвячену першому місяцю війни Росії в Україні. У доповіді докладно проаналізовано передісторію та міжнародну реакцію на війну, антивоєнні протести, факти військової цензури, атаку на ЗМІ та блокування соцмереж, обмеження свободи пересування, розглянуто права військовослужбовців, військовозобов'язаних та співробітників Росгвардії, контрсанкції в економіці та перегляд прав власності.

Зазначається, що протягом лише одного місяця в Росії були надзвичайно обмежені основні конституційні права та свободи: зборів, слова, пересування та приватної власності. Обмеження у зв'язку з пандемією COVID-19 та посилення поліцейського контролю використовувалися владою Росії для підготовки до війни, проте лише після вторгнення в Україну стала зрозумілою логіка та передумови тотального тиску на політичну опозицію та медіапростір: його метою була нейтралізація груп, які мають основний протестний потенціал.

Експерти Гельсінського університету [розмірковують](#) про те, як вихід Росії з Ради Європи позначиться на учасниках антивоєнних протестів з Росії та України: на їхню думку, стаття КК РФ про утримання ув'язнених у рідному регіоні не поширюється на громадян України, які виступають проти російської окупації, а виняток із цього правила застосовуватиметься і до громадян Росії, що беруть участь в антивоєнних протестах.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ ДАВ ІНТЕРВ'Ю РОСІЙСЬКИМ МЕДІА

27 березня президент України Володимир Зеленський дав [інтерв'ю](#) російським ЗМІ, вперше з початку війни. "Росія має знати правду", - так в Офісі президента України прокоментували це рішення. При цьому "Роскомнагляд" заборонив російським ЗМІ, які взяли інтерв'ю у президента України Володимира Зеленського, публікувати його.

Президент України описав, який розвиток подій може вважатися перемогою для України: "Максимально зменшити кількість жертв, скоротити терміни цієї війни. Вивести війська Росії на компромісні території". Він зазначив, що спроба змусити Росію повністю звільнити захоплені території здатна "призвести до Третьої світової війни", і наголосив, що домовлятися про гарантії безпеки, доки в Україні перебувають російські війська, неможливо. Володимир Зеленський закликав Росію відвести війська назад на позиції, на яких вони перебували до 24 лютого, щоб розпочати діалог із питання Донбасу.

Основні тези інтерв'ю – [тут](#).